

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ ΤΜΗΜΑ Ε΄

ΘΕΜΑ: Βασικοί κανόνες που διέπουν τις διασυνοριακές διαδικασίες αφερεγγυότητας σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε. και τη συμμετοχή της Φορολογικής Διοίκησης σε αυτές

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

A) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Αντικείμενο της οδηγίας είναι οι βασικοί κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) που ισχύουν στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που κηρύσσονται σε κράτη μέλη της και αφορούν, ιδίως, την αναγνώριση των διαδικασιών αυτών σε άλλα κράτη μέλη, την ενημέρωση των αλλοδαπών πιστωτών (μεταξύ των οποίων και της Φορολογικής Διοίκησης) για την υπαγωγή οφειλέτη τους σε διαδικασία αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος και τη δυνατότητα συμμετοχής τους σε αυτήν για την είσπραξη των απαιτήσεών τους. Στο πλαίσιο αυτό παρέχονται στις αρμόδιες Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε. οδηγίες για την αναγγελία των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου σε βάρος οφειλετών που έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., για την παρακολούθηση των εν λόγω διαδικασιών και την εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου σε αυτές προς διασφάλιση των συμφερόντων του.

B) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η οδηγία περιλαμβάνει συνοπτική παρουσίαση των κανόνων του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015 «περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας» (και των Εκτελεστικών Κανονισμών αυτού), που ρυθμίζουν τις συνέπειες έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας στα άλλα κράτη μέλη, το εφαρμοστέο δίκαιο, τη δημοσιότητά της, την ενημέρωση των αλλοδαπών πιστωτών, στους οποίους δύναται

να συγκαταλέγεται το Ελληνικό Δημόσιο (Φορολογική Διοίκηση), την αναγγελία απαιτήσεων σε διαδικασία αφερεγγυότητας που έχει κηρυχθεί για οφειλέτη σε άλλο κράτος μέλος, την παρακολούθηση της διαδικασίας και τη συμμετοχή σε αυτήν. Δεν εμπίπτουν στο περιεχόμενο της παρούσας οδηγίας οι ρυθμίσεις του Κανονισμού 2015/848 σχετικά με το συντονισμό μεταξύ περισσότερων παράλληλων διαδικασιών αφερεγγυότητας για τον ίδιο οφειλέτη σε διαφορετικά κράτη μέλη, όπως επίσης και το κεφαλαίο V του κανονισμού, που ρυθμίζει τη διαδικασία αφερεγγυότητας μελών ομίλου εταιρειών.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η οδηγία αφορά τις διαδικασίες αφερεγγυότητας στις οποίες εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015 «περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας».

A. Πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2015/848

1. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 «περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας» εφαρμόζεται σε διαδικασίες αφερεγγυότητας που άρχισαν μετά τις 26/6/2017. Ο Κανονισμός (ΕΚ) 2000/1346 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000 «περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας», ο οποίος καταργήθηκε με το άρθρο 91 του Κανονισμού 2015/848, εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού και έχουν αρχίσει πριν από τις 26/6/2017 (άρθρο 84 του Κανονισμού 2015/848).

2. Στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2015/848 (εφεξής: Κανονισμός), σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, εμπίπτουν οι συλλογικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών προσωρινών μέτρων, που βασίζονται σε νομοθεσία περί αφερεγγυότητας και συνεπάγονται:

i. τη μερική ή ολική στέρηση του οφειλέτη από την εξουσία διοίκησης της περιουσίας του και το διορισμό διαχειριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας ή

ii. την υπαγωγή των περιουσιακών στοιχείων και των υποθέσεων του οφειλέτη σε δικαστικό έλεγχο ή επιτήρηση ή

iii. την προσωρινή μόνο αναστολή ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών του υπό τον όρο ότι οι διαδικασίες κατά τις οποίες διατάσσεται αναστολή προβλέπουν ενδεδειγμένα μέτρα για την προστασία του συνόλου των πιστωτών και, αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, προηγούνται μιας των διαδικασιών υπό στοιχείο (i) ή (ii). Αντίθετα, ο προϊσχύων Κανονισμός 2000/1346 είχε εφαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, μόνο «σε συλλογικές διαδικασίες οι οποίες προϋποθέτουν την αφερεγγυότητα του οφειλέτη και συνεπάγονται τη μερική ή ολική πτωχευτική του απαλλοτρίωση και το διορισμό συνδίκου».

Σημειώνεται ότι ο Κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που οι διαδικασίες αφερεγγυότητας αφορούν ασφαλιστικές επιχειρήσεις, πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες επενδύσεων και άλλες εταιρείες, ιδρύματα και επιχειρήσεις που διέπονται από την οδηγία 2001/24/ΕΚ, όπως έχει τροποποιηθεί, ή οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων.

3. Για την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού σε ορισμένη εθνική διαδικασία αφερεγγυότητας κράτους μέλους της Ε.Ε. αναγκαία και επαρκής προϋπόθεση είναι να περιλαμβάνεται ρητά η διαδικασία αυτή στο Παράρτημα Α του Κανονισμού, όπως ορίζεται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 1 και στην περ. 4 του άρθρου 2 αυτού. Επομένως, σε περίπτωση ενημέρωσης της Φορολογικής Διοίκησης σχετικά με την υπαγωγή οφειλέτη του Ελληνικού Δημοσίου σε διαδικασία αφερεγγυότητας που έχει κηρυχθεί σε άλλο κράτος μέλος, για να διαπιστωθεί αν η εν λόγω διαδικασία εμπίπτει στις διατάξεις του Κανονισμού, αρκεί η αναδρομή στο αντίστοιχο Παράρτημα Α αυτού, όπου απαριθμούνται, ανά κράτος μέλος, οι εν λόγω διαδικασίες. Το σήμερα ισχύον Παράρτημα Α περιλαμβάνεται στον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2021/2260 (της 15ης/12/2021), με τον οποίο έγινε η τελευταία μέχρι σήμερα αντικατάσταση των Παραρτημάτων Α και Β του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι ως διαδικασίες αφερεγγυότητας του ελληνικού δικαίου, που υπόκεινται στην εφαρμογή του Κανονισμού, αναφέρονται στο Παράρτημα Α αυτού η πτώχευση, η «ειδική εκκαθάριση εν λειτουργία», το σχέδιο αναδιοργάνωσης, η «απλοποιημένη διαδικασία επί πτωχεύσεων μικρού αντικειμένου» και

η διαδικασία εξυγίανσης (ο κατάλογος των διαδικασιών του ελληνικού δικαίου δεν έχει επικαιροποιηθεί από το έτος 2015, σε αντίθεση με τις διαδικασίες άλλων κρατών-μελών).

4. Επισημαίνεται ότι ο Κανονισμός και οι κατ' εφαρμογή αυτού εκδοθέντες Εκτελεστικοί Κανονισμοί (όπως ο υπ' αριθ. 2017/1105 της Επιτροπής της 12ης Ιουνίου 2017 «για την κατάρτιση των εντύπων που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας» και ο υπ' αριθ. 2019/917 της Επιτροπής της 4ης Ιουνίου 2019 «για τη θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών, μέτρων και λοιπών προϋποθέσεων που απαιτούνται για το σύστημα διασύνδεσης των μητρών αφερεγγυότητας σύμφωνα με το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου»), ως κανονισμοί, έχουν γενική ισχύ, είναι δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους και ισχύουν άμεσα στα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 288 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε., έχουν δε υπερνομοθετική ισχύ.

5. Κατ' εξαίρεση, δεν δεσμεύεται από τον Κανονισμό και δεν υπόκειται στην εφαρμογή του η Δανία, η οποία δεν συμμετείχε στην έκδοσή του. Όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, ο Κανονισμός εφαρμόζεται σε αυτό υπό την προϋπόθεση ότι η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας άρχισε πριν από την 31η/12/2020, δηλαδή πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚ.Α.Ε.), όπως προκύπτει από την 3 άρθρου 67 και το άρθρο 126 της Απόφασης 2020/135 του Συμβουλίου της Ε.Ε. της 30ής/1/2020 σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. και την Ε.Κ.Α.Ε.).

B. Εφαρμοστέο δίκαιο

6. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού, η διαδικασία αφερεγγυότητας και τα αποτελέσματα αυτής διέπονται, κατ' αρχήν, από το δίκαιο του κράτους στο οποίο κηρύσσεται η έναρξη της διαδικασίας («κράτος έναρξης»).

Το δίκαιο του κράτους έναρξης ρυθμίζει τις προϋποθέσεις έναρξης, τη διεξαγωγή και την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

Βάσει του δικαίου αυτού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 7 του Κανονισμού, ορίζονται συγκεκριμένα:

- α) οι κατηγορίες οφειλετών έναντι των οποίων μπορεί να κινηθεί διαδικασία αφερεγγυότητας («που, ως εκ της ιδιότητάς τους, έχουν πτωχευτική ικανότητα»),**
- β) τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται στη διαδικασία αφερεγγυότητας και η νομική μεταχείριση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν από τον οφειλέτη ή μεταβιβάστηκαν στον οφειλέτη μετά την έναρξη της διαδικασίας («πτωχευτική και μεταπτωχευτική περιουσία»)**
- γ) οι εξουσίες του οφειλέτη και οι εξουσίες του διαχειριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δ) οι προϋποθέσεις συμψηφισμού,**
- ε) τα αποτελέσματα της διαδικασίας αφερεγγυότητας επί των υφισταμένων συμβάσεων στις οποίες ο οφειλέτης είναι συμβαλλόμενο μέρος,**
- στ) τα αποτελέσματα της διαδικασίας αφερεγγυότητας επί των ατομικών διώξεων εκ μέρους πιστωτών, εκτός εάν υφίσταται εκκρεμοδικία (οπότε εφαρμοστέο είναι το δίκαιο τους κράτους της εκκρεμοδικίας, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού),**
- ζ) οι απαιτήσεις πιστωτών που δύναται να αναγγελθούν στη διαδικασία αφερεγγυότητας και η νομική μεταχείριση των απαιτήσεων που ανακύπτουν μετά την έναρξη αυτής («πτωχευτικές και μεταπτωχευτικές απαιτήσεις»),**
- η) οι κανόνες αναγγελίας, εξέλεγχης και τελικής επαλήθευσης των αναγγελθεισών απαιτήσεων («πιστώσεων»),**
- θ) οι κανόνες διανομής του προϊόντος ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, η κατάταξη των απαιτήσεων και τα δικαιώματα των πιστωτών οι οποίοι ικανοποιήθηκαν εν μέρει μετά την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας, βάσει εμπράγματος δικαιώματος ή διά συμψηφισμού,**
- ι) οι προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα περάτωσης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ιδίως διά («πτωχευτικού») συμβιβασμού,**

- ια) τα δικαιώματα των πιστωτών μετά την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας, ιβ) ο καταλογισμός των εξόδων και δαπανών της διαδικασίας αφερεγγυότητας,
- ιγ) οι κανόνες που άπτονται της ακυρότητας, ακυρωσίας ή του ανενεργού των επιβλαβών για όλους τους πιστωτές δικαιοπραξιών.

7. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 86 του Κανονισμού, τα κράτη μέλη υποχρεώνονται να παρέχουν, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Απόφαση Συμβουλίου 2001/470/EK), σύντομη περιγραφή της εθνικής τους νομοθεσίας και των διαδικασιών σχετικά με την αφερεγγυότητα, ιδίως όσον αφορά τα ανωτέρω θέματα, που απαριθμούνται στην παρ. 2 του άρθρου 7 του Κανονισμού, προκειμένου να διατεθούν οι πληροφορίες αυτές στο κοινό, καθώς και να ενημερώνουν τακτικά τις πληροφορίες αυτές. Κατ' εφαρμογή της πρόβλεψης αυτής, είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice) βασικές πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες αφερεγγυότητας που ισχύουν στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών, όπως π.χ. πληροφορίες που αφορούν τις συνέπειες που έχει η κήρυξη έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας στις ατομικές διώξεις των πιστωτών, τον τρόπο συμμετοχής των πιστωτών στη διαδικασία, τις απαιτήσεις πιστωτών που μπορούν να αναγγελθούν στη διαδικασία, τους κανόνες διανομής κ.λπ. (βλ. σχετικά: https://e-justice.europa.eu/content_insolvency-447-el.do?clang=el).

8. Από το γενικό κανόνα του άρθρου 7 του Κανονισμού, κατά τον οποίο εφαρμοστέο δίκαιο επί της διαδικασίας αφερεγγυότητας και των αποτελεσμάτων της είναι το δίκαιο του «κράτους έναρξης», προβλέπονται ορισμένες εξαιρέσεις με τις διατάξεις των άρθρων 8 έως και 18 του Κανονισμού, με τις οποίες επιδιώκεται η προστασία της ασφάλειας των συναλλαγών στα άλλα κράτη μέλη εκτός του κράτους έναρξης της διαδικασίας (βλ. σκέψεις υπ' αριθ. 67 και 71 του προοιμίου του Κανονισμού) και η αποφυγή αιφνιδιασμών από την εφαρμογή σε αυτές ενός αλλοδαπού δικαίου αφερεγγυότητας (δηλαδή του δικαίου του κράτους έναρξης). Μεταξύ των ανωτέρω εξαιρέσεων επισημαίνονται ιδιαίτερα οι προβλεπόμενες στα άρθρα 8 και 18 του Κανονισμού.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 («Εμπράγματα δικαιώματα τρίτων»), η έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας δεν θίγει εμπράγματα δικαιώματα πιστωτών ή τρίτων επί συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων ή επί συνόλου περιουσίας που ανήκουν στον οφειλέτη και βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος κατά την έναρξη της διαδικασίας. Σημειώνεται ότι τα κριτήρια βάσει των οποίων προσδιορίζεται το «κράτος στο οποίο βρίσκεται ένα περιουσιακό στοιχείο» τίθενται, ανά είδος περιουσιακού στοιχείου, στην παρ. 9 του άρθρου 2 του Κανονισμού. Όπως προκύπτει από την παρ. 2 του άρθρου 8, η εξαίρεση που εισάγεται με το άρθρο αυτό αφορά ειδικά τις «εμπράγματος ασφάλειες», δηλαδή τα εμπράγματα δικαιώματα πιστωτών ή τρίτων επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη με σκοπό την εξασφάλιση απαίτησης (όπως η υποθήκη και το ενέχυρο), οι οποίες έχουν νομίμως συσταθεί σε άλλο κράτος μέλος σε χρόνο προγενέστερο της έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 («Αποτελέσματα της διαδικασίας αφερεγγυότητας επί εκκρεμών δικών ή διαιτητικών διαδικασιών»), τα αποτελέσματα της διαδικασίας αφερεγγυότητας επί εκκρεμούς δίκης ή εκκρεμούς διαιτητικής διαδικασίας που αφορά περιουσιακό στοιχείο ή δικαίωμα το οποίο αποτελεί τμήμα της περιουσίας του οφειλέτη (π.χ. η αναστολή ή μη της διαδικασίας, ο τρόπος συνέχισης της δίκης κ.λπ.), διέπονται αποκλειστικά από το δίκαιο του κράτους μέλους, στο οποίο εκκρεμεί η δίκη ή εδρεύει το διαιτητικό δικαστήριο.

Γ. Κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας και δυνατότητα έναρξης τοπικών διαδικασιών

9. Αρμόδια για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας είναι σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του Κανονισμού τα δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το «κέντρο των κύριων συμφερόντων» του οφειλέτη, ήτοι «ο τόπος όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του», ο οποίος εξειδικεύεται ανάλογα με την ιδιότητα του οφειλέτη (ανάλογα δηλαδή αν πρόκειται για εταιρεία, άλλο νομικό πρόσωπο, φυσικό πρόσωπο που ασκεί ή δεν ασκεί επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα). Η διαδικασία αφερεγγυότητας που κηρύσσεται από αρμόδιο δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη (σύμφωνα με την κρίση του δικαστηρίου αυτού) ορίζεται στον Κανονισμό ως «κύρια διαδικασία

αφερεγγυότητας». Η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας αναπτύσσει τα έννομα αποτελέσματά της και σε κάθε άλλο κράτος μέλος όπου ο οφειλέτης διατηρεί περιουσιακά στοιχεία ή υφίστανται πιστωτές του, με ορισμένους περιορισμούς, που ορίζονται στον Κανονισμό (βλ. κατωτέρω κεφ. Δ).

10. Σε περίπτωση όμως που ο οφειλέτης διατηρεί εγκατάσταση και σε άλλο κράτος μέλος, διαφορετικό εκείνου όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του (π.χ. αν πρόκειται για εταιρεία με υποκατάστημα σε άλλο κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου στο οποίο βρίσκεται η έδρα της), ο Κανονισμός αναγνωρίζει τη δυνατότητα έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας και στο κράτος του τόπου της εγκατάστασης, η οποία μπορεί να διεξαχθεί είτε παράλληλα με την κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας είτε όχι. Η εν λόγω διαδικασία ορίζεται ως «τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας» και παράγει αποτελέσματα μόνο έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο κράτος μέλος στο οποίο κηρύχθηκε, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 του Κανονισμού (βλ. κατωτέρω κεφ. Δ). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 (περ. 10) του Κανονισμού «ως “εγκατάσταση” νοείται ο τόπος στον οποίο ο οφειλέτης ασκεί ... μη προσωρινή οικονομική δραστηριότητα στην οποία χρησιμοποιεί τον ανθρώπινο παράγοντα και περιουσιακά στοιχεία». Σύμφωνα δε με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε. (επί των ομοίου περιεχομένου αντίστοιχων διατάξεων του προϊσχύοντος Κανονισμού 2000/1346), «ο όρος “εγκατάσταση” έχει την έννοια ότι απαιτείται η ύπαρξη μιας δομής που να έχει ορισμένη τουλάχιστον οργάνωση και ορισμένη σταθερότητα και να αποσκοπεί στην άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Η ύπαρξη απλώς μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων ή τραπεζικών λογαριασμών δεν καλύπτεται καταρχήν από τον ορισμό αυτό» (βλ. ενδεικτικά απόφαση της 20.10.2011, υπόθεση C - 369/2009, Interdil).

11. Ο Κανονισμός προβλέπει δύο είδη τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας, τη δευτερεύουσα, δηλαδή την τοπική διαδικασία που κηρύσσεται μετά την έναρξη της κύριας διαδικασίας (παρ. 3 του άρθρου 3 του Κανονισμού) και την ανεξάρτητη τοπική διαδικασία, η οποία δύναται να κηρυχθεί πριν από την έναρξη κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, εφόσον συντρέχει μία από τις προϋποθέσεις που ορίζονται διαζευκτικά στην παρ. 4 του άρθρου 3 του Κανονισμού, όπως όταν η έναρξη της τοπικής διαδικασίας ζητείται από πιστωτή

«η απαίτηση του οποίου γεννάται από ή σε σχέση με τη λειτουργία της εγκατάστασης που βρίσκεται στο έδαφος του κράτους στο οποίο ζητείται η έναρξη της τοπικής διαδικασίας». Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το γενικό κανόνα του άρθρου 7 του Κανονισμού περί εφαρμοστέου δικαίου, που εκτέθηκε ανωτέρω (βλ. κεφ. Β), καθώς και του άρθρου 35 αυτού (που αφορά ειδικά τις δευτερεύουσες διαδικασίες), εφαρμοστέο δίκαιο στην τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας είναι κατ' αρχήν το δίκαιο του κράτους έναρξης της εν λόγω διαδικασίας, δηλαδή το δίκαιο του κράτους της εγκατάστασης.

Ακολούθως, σε περίπτωση π.χ. κήρυξης σε πτώχευση αλλοδαπής εταιρείας στην Ελλάδα λόγω λειτουργίας στη χώρα υποκαταστήματος αυτής (τοπική διαδικασία), για τη διεξαγωγή της διαδικασίας, όπως για την κατάταξη των απαιτήσεων των τοπικών πιστωτών, μεταξύ των οποίων και του Ελληνικού Δημοσίου, θα έχει εφαρμογή το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο (π.χ. για την αναγγελία και την κατάταξη των απαιτήσεων των πτωχευτικών πιστωτών, τα άρθρα 152156 και 167 -169 του ν. 4738/2020), με συνέπεια την προνομιακή ικανοποίηση των απαιτήσεων του Δημοσίου.

Σημειώνεται ότι, όταν εκκρεμεί ανεξάρτητη τοπική διαδικασία και αργότερα κηρύσσεται η κύρια διαδικασία (στο κράτος όπου βρίσκεται το «κέντρο των κύριων συμφερόντων» του οφειλέτη), η ανεξάρτητη τοπική διαδικασία μετατρέπεται αυτόματα σε δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας (παρ. 4 άρθρου 3 και άρθρο 50 Κανονισμού).

12. Σχετικά με την κήρυξη τοπικών διαδικασιών αφερεγγυότητας, σημειώνονται επίσης τα εξής:

• Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 37 του Κανονισμού, την έναρξη μιας δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας νομιμοποιούνται να ζητήσουν αφενός μεν τα πρόσωπα και οι αρχές που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους (π.χ. προκειμένου για την υποβολή αίτησης πτώχευσης ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, ο οφειλέτης, οι πιστωτές αυτού και ο εισαγγελέας πρωτοδικών σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4738/2020), αφετέρου δε και το πρόσωπο που έχει διοριστεί διαχειριστής στην κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας. Επισημαίνεται ότι, το ζήτημα της αφερεγγυότητας του οφειλέτη, που τυχόν αποτελούσε προϋπόθεση για την κήρυξη της

κύριας διαδικασίας, δεν επανεξετάζεται στο κράτος μέλος όπου μπορεί να αρχίσει δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας (άρθρο 34 Κανονισμού).

• Ο Κανονισμός προβλέπει την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ διαχειριστών και δικαστηρίων κύριας και δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας (άρθρα 41-43) καθώς και μέτρα για την εναρμόνιση των δύο διαδικασιών (παρ. 4 άρθρου 38 και άρθρα 46 έως 52).

• Τέλος, σημειώνεται ότι ο Κανονισμός (σε αντίθεση με τον προϊσχύοντα Κανονισμό 2000/1346) περιλαμβάνει ορισμένες προβλέψεις για την αποφυγή ανοίγματος δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας. Ειδικότερα, χορηγείται στο δικαστήριο της κύριας διαδικασίας η δυνατότητα να διατάξει την αναστολή έναρξης δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας (παρ. 3 άρθρου 38 Κανονισμού), καθώς επίσης προβλέπεται η δυνατότητα του διαχειριστή της κύριας διαδικασίας να αναλάβει μονομερή δέσμευση όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στο κράτος μέλος στο οποίο θα μπορούσε να αρχίσει δευτερεύουσα διαδικασία (δηλαδή υφίσταται εγκατάσταση του οφειλέτη), σύμφωνα με την οποία (τη δέσμευση): «κατά τη διανομή των περιουσιακών στοιχείων ή των εσόδων που θα προέλθουν από τη ρευστοποίησή τους, θα σεβαστεί τα δικαιώματα διανομής και προτεραιότητας που θα ίσχυαν για τους πιστωτές δυνάμει του εθνικού δικαίου, αν είχε αρχίσει δευτερεύουσα διαδικασία αφερεγγυότητας στο εν λόγω κράτος μέλος» (άρθρο 36 Κανονισμού). Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 38 του Κανονισμού, σε περίπτωση που έχει αναληφθεί από τον διαχειριστή της κύριας διαδικασίας η ανωτέρω δέσμευση και στη συνέχεια υποβάλλεται αίτηση για έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας, το δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η αίτηση δεν κηρύσσει την έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας, κατόπιν αιτήσεως του διαχειριστή, εφόσον κρίνει ότι η δέσμευση προστατεύει επαρκώς τα γενικά συμφέροντα των τοπικών πιστωτών.

Δ. Αναγνώριση της διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλα κράτη μέλη

α) Αναγνώριση της έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας στα άλλα κράτη μέλη

13. Σύμφωνα με τη βασική αρχή της παρ. 1 του άρθρου 19 του Κανονισμού (καθώς και την παρ. 2 του άρθρου 20 αυτού, ειδικά για

τις τοπικές διαδικασίες), η κήρυξη της έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας (κύριας ή τοπικής) αναγνωρίζεται στο έδαφος όλων των άλλων κρατών μελών, μόλις αρχίσει να παράγει τα αποτελέσματά της στο κράτος έναρξης. Επομένως, η αναγνώριση της ισχύος της απόφασης που κηρύσσει τη διαδικασία αφερεγγυότητας είναι αυτόματη και δεν απαιτείται έκδοση δικαστικής απόφασης ή άλλη διαδικασία αναγνώρισης από το κράτος «υποδοχής». Η αναγνώριση είναι υποχρεωτική, σύμφωνα με τον Κανονισμό, για κάθε άλλο κράτος μέλος και επέρχεται, ακόμα κι αν, κατά το δίκαιο του κράτους «υποδοχής», η ιδιότητα του συγκεκριμένου οφειλέτη δεν επιτρέπει την υπαγωγή του σε διαδικασία αφερεγγυότητας στο κράτος αυτό.

14. Διευκρινίζεται επίσης, ότι η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας που προβλέπονται στον Κανονισμό αναφορικά με τις αποφάσεις που κηρύσσουν την έναρξη διαδικασιών αφερεγγυότητας και έχουν ως σκοπό τη σχετική ενημέρωση των αρχών, των πιστωτών και τρίτων σε κράτη μέλη διαφορετικά του κράτους έναρξης (βλ. κατωτέρω στο κεφ. Ε), δεν αποτελούν προϋπόθεση για την αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικασίας στα κράτη αυτά.

i. Κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας

15. Εφόσον πρόκειται για κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας, η άμεση αναγνώριση της κήρυξης αυτής στα λοιπά κράτη μέλη έχει τις εξής συνέπειες:

Η απόφαση που κηρύσσει την έναρξη κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας παράγει άνευ ετέρου σε κάθε άλλο κράτος μέλος τα αποτελέσματα (ουσιαστικά και δικονομικά) που παράγει στο κράτος έναρξης, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού (παρ. 1 άρθρου 20 του Κανονισμού). Επομένως, οι συνέπειες από την κήρυξη μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, όπως ορίζονται στο δίκαιο του κράτους αυτού, εκτείνονται και στα τυχόν περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη στην Ελλάδα καθώς και στις απαιτήσεις που τυχόν υφίστανται κατ' αυτού από έννομες σχέσεις που έχει αναπτύξει στην Ελλάδα (π.χ. φορολογικές υποχρεώσεις, απαιτήσεις από οικονομικές συναλλαγές κ.λπ.).

Λόγω της καθολικής ισχύος της κύριας διαδικασίας, ο πιστωτής ο οποίος, μετά την έναρξη κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, ικανοποίησε ατομικά, εν όλω ή εν μέρει, την απαίτησή του από

περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος, καθ' οιονδήποτε τρόπο, και ιδίως μέσω αναγκαστικής εκτέλεσης, οφείλει να αποδώσει ότι έλαβε στον διαχειριστή της διαδικασίας αφερεγγυότητας, υπό την επιφύλαξη των άρθρων 8 και 10 του Κανονισμού, εκτός δηλαδή αν πρόκειται για πιστωτή με εμπράγματα ασφάλεια επί των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων ή με παρακράτηση κυριότητας επ' αυτών (άρθρο 23 του Κανονισμού).

16. Η αναγνώριση της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας για ορισμένο οφειλέτη δεν εμποδίζει, όπως προαναφέρθηκε, την έναρξη τοπικής διαδικασίας για τον ίδιο οφειλέτη από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους στο οποίο ο οφειλέτης διατηρεί εγκατάσταση (παρ. 2 άρθρου 19 και άρθρο 34 του Κανονισμού). Στην περίπτωση αυτή, η αναγνώριση των συνεπειών της κύριας διαδικασίας υπόκειται σε περιορισμό, καθώς η κύρια διαδικασία δεν παράγει αποτελέσματα επί των περιουσιακών στοιχείων και των εννόμων σχέσεων που καταλαμβάνονται από την τοπική διαδικασία (παρ. 1 άρθρου 20 και παρ. 2 άρθρου 3 του Κανονισμού), για τα οποία εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους έναρξης της τοπικής διαδικασίας.

17. Ως συνέπεια της αναγνώρισης της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, ο διαχειριστής αυτής, που έχει διοριστεί από δικαστήριο (ή άλλη αρμόδια αρχή) του κράτους όπου βρίσκεται το κέντρο των κύριων συμφερόντων του οφειλέτη, δικαιούται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21 του Κανονισμού, να ασκεί εντός άλλου κράτους μέλους όλες τις εξουσίες που του απονέμει το δίκαιο του κράτους έναρξης της διαδικασίας. Κατ' εξαίρεση, ο διαχειριστής αφερεγγυότητας δεν ασκεί ή παύει να ασκεί διοίκηση επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που εντοπίζει σε άλλο κράτος μέλος, εφόσον στο κράτος αυτό έχει ήδη κηρυχθεί ή κηρύσσεται σε μεταγενέστερο χρόνο τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας ή σε περίπτωση που, λόγω υποβολής αίτησης για έναρξη δευτερεύουσας διαδικασίας αφερεγγυότητας στο εν λόγω άλλο κράτος, ληφθεί σχετικό ασφαλιστικό μέτρο. Όσον αφορά τον τρόπο άσκησης των εξουσιών του, ο διαχειριστής αφερεγγυότητας οφείλει να τηρεί το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο προτίθεται να ενεργήσει, ιδίως όσον αφορά τις διαδικασίες ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων. Οι εξουσίες του διαχειριστή αφερεγγυότητας δεν περιλαμβάνουν μέτρα καταναγκασμού (δηλαδή αναγκαστικής

εκτέλεσης), εκτός αν έχουν διαταχθεί από δικαστήριο του εν λόγω κράτους μέλους (παρ. 3 άρθρου 21 του Κανονισμού).

18. Αναφορικά με τις διατυπώσεις που απαιτούνται για τη νομιμοποίηση του διαχειριστή αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, το άρθρο 22 του Κανονισμού προβλέπει ότι ο διορισμός αυτού αποδεικνύεται με την προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της πρωτότυπης απόφασης διορισμού ή με οποιαδήποτε άλλη βεβαίωση του αρμόδιου δικαστηρίου που πιστοποιεί το διορισμό. Η μόνη επιπλέον διατύπωση την οποία δύνανται να ζητήσουν οι αρχές του κράτους μέλους όπου ο διαχειριστής αφερεγγυότητας προτίθεται να ενεργήσει είναι η μετάφραση του ανωτέρω νομιμοποιητικού εγγράφου στην επίσημη γλώσσα (ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες) του κράτους αυτού.

ii. Τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας

19. Από την άλλη πλευρά, εφόσον πρόκειται για τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας (δευτερεύουσα ή ανεξάρτητη), ο κανόνας της αυτόματης αναγνώρισης της κήρυξης αυτής στα λοιπά κράτη μέλη (παρ. 1 του άρθρου 19 του Κανονισμού) εξειδικεύεται ως εξής: Τα αποτελέσματα από την έναρξη της τοπικής διαδικασίας, τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, παράγονται μόνον έναντι των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που βρίσκονται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, δεν αμφισβητούνται στα άλλα κράτη μέλη (παρ. 2 του άρθρου 20 του Κανονισμού). Όπως προαναφέρθηκε, το ζήτημα αν ένα περιουσιακό στοιχείο του οφειλέτη βρίσκεται ή όχι στο κράτος έναρξης της τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας και, επομένως, αν καταλαμβάνεται από τα αποτελέσματα κήρυξης αυτής (π.χ. στέρηση του οφειλέτη από την εξουσία διοίκησης, αναστολή διώξεων των πιστωτών κ.λπ.) κρίνεται σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες που τίθενται, ανά είδος περιουσιακού στοιχείου, στην περ. 9 του άρθρου 2 του Κανονισμού.

20. Ως συνέπεια του αμέσως ανωτέρω κανόνα, στην παρ. 2 του άρθρου 21 του Κανονισμού προβλέπεται, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα του διαχειριστή τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας να ασκεί σε άλλο κράτος μέλος, στο οποίο μεταφέρθηκαν -από το κράτος έναρξης της τοπικής διαδικασίας- κινητά περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, αγωγές πτωχευτικής ανάκλησης προς όφελος των τοπικών πιστωτών, με σκοπό την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων που

διέφυγαν της τοπικής πτωχευτικής περιουσίας του οφειλέτη και την ανασύσταση αυτής. Όσον αφορά τις διατυπώσεις που απαιτούνται για τη νομιμοποίηση του διαχειριστή τοπικής διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του Κανονισμού (βλ. ανωτέρω στην παρ. 18).

β) Αναγνώριση και εκτελεστότητα λοιπών αποφάσεων

21. Εκτός από την απόφαση που κηρύσσει την έναρξη μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας, ο Κανονισμός ρυθμίζει το ζήτημα της αναγνώρισης και της εκτελεστότητας και των λοιπών αποφάσεων που σχετίζονται με τη διαδικασία.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 32 αυτού, αναγνωρίζονται αυτόματα στα άλλα κράτη μέλη, μόλις αρχίσουν να παράγουν τα αποτελέσματά τους στο κράτος έναρξης, και οι ακόλουθες αποφάσεις:

i. οι αποφάσεις που εκδίδονται από το δικαστήριο (ή άλλη αρμόδια αρχή) που κήρυξε την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας και αφορούν τη διεξαγωγή και την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του πτωχευτικού συμβιβασμού που τυχόν εγκρίθηκε από αυτό,

ii. οι αποφάσεις «που αποτελούν άμεση απόρροια της διαδικασίας αφερεγγυότητας και έχουν στενό σύνδεσμο με αυτήν», ακόμη και αν εκδοθούν από άλλο δικαστήριο/αρχή, όπως π.χ. οι αποφάσεις επί αγωγών πτωχευτικής ανάκλησης και

iii. οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που λαμβάνονται μετά την αίτηση έναρξης μιας διαδικασίας αφερεγγυότητας ή σε σχέση με αυτήν (όπως είναι π.χ. στο ελληνικό δίκαιο οι αποφάσεις προληπτικών μέτρων κατ' άρθρα 50-53 και 86 του ν. 4738/2020).

22. Οι ανωτέρω αποφάσεις εκτελούνται σύμφωνα με τα άρθρα 39 έως 44 και 47 έως 57 του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αριθ. 2012/1215 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης/12/2012 «για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις».

23. Σημειώνεται, πάντως, ότι σύμφωνα με τη ρήτρα δημόσιας τάξης που προβλέπεται στο άρθρο 33 του Κανονισμού, οποιοδήποτε κράτος μέλος δικαιούται να αρνηθεί την αναγνώριση διαδικασίας

αφερεγγυότητας που άρχισε σε άλλο κράτος μέλος ή την εκτέλεση απόφασης που ελήφθη στο πλαίσιο αυτής, εάν η αναγνώριση ή η εκτέλεση πρόκειται να παράγει αποτελέσματα προδήλως αντίθετα προς τη δημόσια τάξη αυτού, και δη τις θεμελιώδεις αρχές του ή τα δικαιώματα και τις ελευθερίες του ατόμου που κατοχυρώνονται συνταγματικώς (τέτοια αντίθεση μπορεί να κριθεί ότι συντρέχει π.χ. σε περίπτωση νομικής αδυναμίας των αλλοδαπών πιστωτών να εμφανισθούν στα δικαστήρια του κράτους έναρξης με αποτέλεσμα την προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος ακρόασης αυτών, σχετική η απόφαση ΔΕΕ της 2ας/5/2006, υπόθεση C-341/04, Eurofood IFSC Ltd).

Ε. Ενημέρωση αλλοδαπών πιστωτών - Δημοσίευση έναρξης διαδικασίας σε άλλα κράτη μέλη - Τήρηση και διασύνδεση Μητρώων Αφερεγγυότητας

α) Υποχρέωση ενημέρωσης των γνωστών αλλοδαπών πιστωτών για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας

24. Σύμφωνα με το άρθρο 54 του Κανονισμού, μόλις αρχίσει η διαδικασία αφερεγγυότητας σε κράτος μέλος, η αρμόδια δικαστική (ή άλλη) αρχή του κράτους αυτού ή ο διορισμένος από αυτήν διαχειριστής της διαδικασίας αφερεγγυότητας υποχρεούται σε άμεση ενημέρωση των γνωστών αλλοδαπών πιστωτών.

Όπως ρητά ορίζεται στο προοίμιο του Κανονισμού (σκέψη 12), ως «πιστωτής» νοείται ο πιστωτής που έχει συνήθη διαμονή, κατοικία ή καταστατική έδρα σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος έναρξης της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών αρχών και των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, οι οποίες έχουν το δικαίωμα να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους σε κάθε διαδικασία αφερεγγυότητας που εκκρεμεί στην Ε.Ε. και αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη, σύμφωνα με τα άρθρα 55 και 45 του Κανονισμού (βλ. κατωτέρω κεφ. ΣΤ).

25. Η ενημέρωση των γνωστών πιστωτών γίνεται, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Κανονισμού, με την αποστολή (από την αρμόδια αρχή ή το διαχειριστή) σε κάθε γνωστό πιστωτή σχετικού ενημερωτικού σημειώματος, το οποίο έχει ορισμένο ελάχιστο υποχρεωτικό περιεχόμενο, πρέπει δε να περιλαμβάνει και έντυπο για αναγγελία απαιτήσεων (βλ. κατωτέρω κεφ. ΣΤ) ή πληροφορίες για τον τόπο

διάθεσης του εν λόγω εντύπου. Με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1105 της Επιτροπής της 12ης/6/2017 «για την κατάρτιση των εντύπων που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας» καταρτίστηκε τυποποιημένο έντυπο με τίτλο «Ανακοίνωση διαδικασίας αφερεγγυότητας» (Παράρτημα Ι του Εκτελεστικού Κανονισμού) σε όλες τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, το οποίο είναι αναρτημένο στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice.europa.eu). Η χρήση του ανωτέρω τυποποιημένου εντύπου για την ενημέρωση των γνωστών αλλοδαπών πιστωτών είναι υποχρεωτική, με εξαίρεση τις διαδικασίες αφερεγγυότητας που αφορούν πρόσωπα τα οποία δεν ασκούν επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα, εάν κατά το δίκαιο που διέπει τις εν λόγω διαδικασίες δεν απαιτείται από τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους, προκειμένου αυτές να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία.

26. Η «Ανακοίνωση διαδικασίας αφερεγγυότητας» αποστέλλεται στην επίσημη γλώσσα (ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες) του κράτους έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας ή σε τυχόν άλλη γλώσσα την οποία το εν λόγω κράτος έχει δηλώσει ότι δέχεται για την αναγγελία απαιτήσεων πιστωτών, εφόσον θεωρείται ότι οι αλλοδαποί πιστωτές κατανοούν καλύτερα αυτή τη γλώσσα (παρ. 3 του άρθρου 54 και παρ. 5 άρθρου 55 του Κανονισμού).

27. Σημειώνεται ότι, για την ταχεία διαβίβαση των πληροφοριών στους πιστωτές που διαμένουν ή εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω ο Κανονισμός (ΕΚ) υπ' αριθ. 2007/1393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (σκέψη 64 προοιμίου Κανονισμού 2015/848).

28. Όπως προκύπτει από το Παράρτημα Ι του Εκτελεστικού Κανονισμού 2017/1105, όπου εξειδικεύονται τα οριζόμενα στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 54 του Κανονισμού 2015/848, στην «Ανακοίνωση Διαδικασίας Αφερεγγυότητας» πρέπει να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά πληροφορίες σχετικά με:

τα στοιχεία του οφειλέτη,

□ το είδος και την ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, □ το δικαστήριο που την κήρυξε,

□ τον αριθμό αναφοράς της υπόθεσης (αν υφίσταται τέτοιος αριθμός) □ τα στοιχεία του διαχειριστή αφερεγγυότητας (αν έχει διοριστεί) □ το όργανο ή την αρχή προς το οποίο / την οποία διενεργείται η αναγγελία των απαιτήσεων (δικαστήριο, διαχειριστής αφερεγγυότητας ή άλλο και, στην τελευταία περίπτωση, τα στοιχεία αυτού),

□ τα μέσα επικοινωνίας με τα οποία μπορούν να αναγγελθούν οι απαιτήσεις (π.χ. ταχυδρομείο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ.),

□ την προθεσμία για την αναγγελία απαιτήσεων (αν προβλέπεται τέτοια προθεσμία),

□ τις συνέπειες της μη εμπρόθεσμης αναγγελίας απαιτήσεων (σε περίπτωση που τάσσεται προθεσμία για την αναγγελία απαιτήσεων) και

□ τις υποχρεώσεις των πιστωτών των οποίων οι απαιτήσεις είναι προνομιούχες (κατά το δίκαιο του κράτους έναρξης της διαδικασίας) ή εμπραγμάτως εξασφαλισμένες (με επισήμανση αν οι εν λόγω πιστωτές πρέπει να αναγγείλουν ή όχι τις απαιτήσεις τους, παρ. 2 του άρθρου 54 του Κανονισμού)

Πέραν των ανωτέρω υποχρεωτικά αναγραφόμενων στοιχείων, στο τυποποιημένο έντυπο ανακοίνωσης προβλέπονται και άλλες πληροφορίες, οι οποίες χορηγούνται προαιρετικά.

β) Δημοσίευση έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλα κράτη μέλη

29. Στα άρθρα 28 έως 30 του Κανονισμού ρυθμίζεται το ζήτημα της δημοσιότητας της απόφασης που κηρύσσει την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλα κράτη μέλη. Η δημοσίευση διενεργείται μετά από αίτηση του διαχειριστή αφερεγγυότητας (ή του οφειλέτη, αν ο τελευταίος έχει διατηρήσει τη διαχείριση της περιουσίας του), σύμφωνα με τις διατυπώσεις δημοσιότητας που ισχύουν στο δίκαιο του κράτους στο οποίο γίνεται η δημοσίευση.

Ειδικότερα:

30. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης διαθέτει εγκατάσταση σε άλλο κράτος μέλος, διαφορετικό από το κράτος έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, η υποβολή αίτησης για δημοσίευση στο κράτος «εγκατάστασης» της έναρξης της διαδικασίας είναι υποχρεωτική. Σε δημοσίευση υπόκειται η απόφαση που κηρύσσει την έναρξη της διαδικασίας και η απόφαση διορισμού του διαχειριστή αφερεγγυότητας (εφόσον υφίσταται) με αναφορά του ονόματός του. Στη δημοσίευση πρέπει επίσης να διευκρινίζεται αν «ο εφαρμοσθείς κανόνας δικαιοδοσίας είναι ο κανόνας του άρθρου 3 παράγραφος 1 ή παράγραφος 2», αν δηλαδή πρόκειται για κύρια ή τοπική διαδικασία αφερεγγυότητας (παρ. 1 άρθρου 28 του Κανονισμού).

31. Πέραν της ανωτέρω δημοσίευσης, σε περίπτωση που η εγκατάσταση του οφειλέτη είναι καταχωρισμένη σε δημόσιο μητρώο του κράτους εγκατάστασης, ο διαχειριστής της διαδικασίας αφερεγγυότητας (ή ο οφειλέτης που τυχόν διατηρεί τη διαχείριση της περιουσίας του) πρέπει να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την καταχώριση στο μητρώο των ανωτέρω πληροφοριών σχετικά με την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας (παρ. 1 άρθρου 29 του Κανονισμού).

32. Υποχρέωση καταχώρισης σε δημόσιο μητρώο άλλου κράτους μέλους των πληροφοριών περί έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας προβλέπεται επίσης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29 του Κανονισμού, στις περιπτώσεις που στο εν λόγω κράτος υπάρχει ακίνητη περιουσία του οφειλέτη, εφόσον, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους αυτού, η δημοσίευση των πληροφοριών αυτών στο κτηματολόγιο, σε μητρώο εταιρειών ή σε άλλο δημόσιο μητρώο είναι υποχρεωτική.

Επομένως, σε περίπτωση ύπαρξης ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη στην Ελλάδα, ο διαχειριστής (ή ο οφειλέτης που τυχόν διατηρεί τη διαχείριση της περιουσίας του) οφείλει να μεριμνήσει για την καταχώριση στο υποθηκοφυλακείο ή στο κτηματολόγιο, στο οποίο έχουν εγγραφεί εμπράγματα δικαιώματα του οφειλέτη επί ακινήτων, των πληροφοριών περί έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, λόγω της αντίστοιχης υποχρέωσης που προβλέπεται στο ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο (παρ. 1 άρθρου 85 ν. 4738/2020).

33. Πέραν των ανωτέρω περιπτώσεων, ο διαχειριστής της διαδικασίας αφερεγγυότητας (ή ο οφειλέτης που τυχόν διατηρεί τη

διαχείριση της περιουσίας του) μπορεί να ζητεί τη δημοσίευση των πληροφοριών που αναφέρονται ανωτέρω (στην παρ. 30) σε κάθε άλλο κράτος μέλος στο οποίο κρίνει ότι αυτό είναι απαραίτητο, σύμφωνα με τις ισχύουσες στο οικείο κράτος μέλος διατυπώσεις δημοσιότητας.

γ) Τήρηση εθνικών μητρώων αφερεγγυότητας - Διασύνδεση των εθνικών μητρώων και δημιουργία «ευρωπαϊκού μητρώου αφερεγγυότητας»

34. Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 24 του Κανονισμού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να δημιουργήσουν και να τηρούν ένα ή περισσότερα μητρώα, στα οποία δημοσιεύονται πληροφορίες σχετικά με διαδικασίες αφερεγγυότητας, το συντομότερο δυνατόν μετά την έναρξη των εν λόγω διαδικασιών («μητρώα αφερεγγυότητας»). Στον Κανονισμό (παρ. 1 άρθρου 25) προβλέπεται η διασύνδεση των ανωτέρω μητρώων και η δημιουργία ενός «Ευρωπαϊκού Μητρώου Αφερεγγυότητας», που θα αποτελεί ένα αποκεντρωμένο σύστημα διασύνδεσης των εθνικών μητρώων αφερεγγυότητας και θα απαρτίζεται από τα μητρώα αυτά και τη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-Justice), η οποία θα χρησιμεύει ως κεντρικό ηλεκτρονικό σημείο πρόσβασης του κοινού στις πληροφορίες του συστήματος. Το σύστημα προβλέπεται να παρέχει υπηρεσία αναζήτησης σε όλες τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, προκειμένου να καθίστανται διαθέσιμες οι υποχρεωτικές πληροφορίες και κάθε άλλο έγγραφο ή πληροφορία που περιλαμβάνεται στα μητρώα αφερεγγυότητας και το οποίο/την οποία τα κράτη μέλη επιλέγουν να καταστήσουν διαθέσιμο/η μέσω της διαδικτυακής πύλης «e-Justice».

35. Στην παρ. 2 του άρθρου 24 του Κανονισμού προβλέπονται οι ελάχιστες πληροφορίες που πρέπει υποχρεωτικά να καταχωρίζονται σε κάθε εθνικό μητρώο αφερεγγυότητας. Στις εν λόγω υποχρεωτικές πληροφορίες συγκαταλέγονται (συνοπτικά): η ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, το δικαστήριο που κήρυξε την έναρξη αυτής και ο αριθμός της υπόθεσης, το είδος της διαδικασίας και ο χαρακτήρας αυτής ως κύριας, δευτερεύουσας ή ανεξάρτητης τοπικής διαδικασίας, τα στοιχεία του οφειλέτη και του διορισθέντος διαχειριστή αφερεγγυότητας, η τυχόν ισχύουσα προθεσμία για την αναγγελία απαιτήσεων, η ημερομηνία περάτωσης της κύριας διαδικασίας αφερεγγυότητας, εφόσον υπάρχει, και το δικαστήριο ενώπιον του οποίου πρέπει να κατατίθεται προσφυγή κατά της

απόφασης για την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας. Εξαίρεση από την υποχρέωση των κρατών μελών να καταχωρούν και να δημοσιοποιούν τις ανωτέρω πληροφορίες προβλέπει ο Κανονισμός μόνο αναφορικά με πρόσωπα που δεν ασκούν ανεξάρτητη επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα, υπό τον όρο όμως της ατομικής ενημέρωσης των γνωστών αλλοδαπών πιστωτών, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 24. Σε περίπτωση παράλειψης τόσο της καταχώρισης στο εθνικό μητρώο αφερεγγυότητας όσο και της ατομικής ενημέρωσης, ο Κανονισμός προβλέπει ότι οι διαδικασίες αφερεγγυότητας δεν θίγουν τις αξιώσεις των αλλοδαπών πιστωτών.

Οι ως άνω υποχρεωτικές πληροφορίες πρέπει να διατίθενται δωρεάν στο κοινό μέσω του συστήματος διασύνδεσης μητρώων αφερεγγυότητας (του «Ευρωπαϊκού Μητρώου Αφερεγγυότητας»), με μέριμνα των κρατών μελών (παρ. 1 άρθρου 27 του Κανονισμού).

36. Κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 25 του Κανονισμού , έχει εκδοθεί ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2019/917 της Επιτροπής της 4ης/6/2019 «για τη θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών, μέτρων και λοιπών προϋποθέσεων που απαιτούνται για το σύστημα διασύνδεσης των μητρώων αφερεγγυότητας σύμφωνα με το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου». Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ανωτέρω εκτελεστικού κανονισμού, καταληκτική ημερομηνία για τη διασύνδεση των μητρώων αφερεγγυότητας, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές, τα μέτρα και τις λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται σε αυτόν, είναι η 30ή Ιουνίου 2021.

37. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (e-justice), έως σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί η δημιουργία της σχετικής διεπαφής από τα μητρώα αφερεγγυότητας όλων των κρατών μελών. Στον ιστότοπο https://e-justice.europa.eu/content_interconnected_insolvency_registers_search-246-el.do παρέχεται δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών στα μητρώα αφερεγγυότητας των κρατών μελών που έχουν ολοκληρώσει την ανωτέρω διαδικασία.

Μέσω του e-Justice μπορούν επίσης να αναζητηθούν πληροφορίες σχετικά με την ύπαρξη ή μη ηλεκτρονικού μητρώου αφερεγγυότητας σε κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε., τη δυνατότητα πρόσβασης και τον

τρόπο αναζήτησης πληροφοριών σε καθένα από τα τηρούμενα εθνικά μητρώα αφερεγγυότητας, το χρονικό διάστημα τήρησης των δεδομένων (π.χ. μετά την περάτωση της διαδικασίας αφερεγγυότητας) καθώς και τους σχετικούς συνδέσμους (links) (βλ. σχετικά: https://e-justice.europa.eu/content_insolvency_registers-110-el.do).

δ) Μη τήρηση των προβλεπόμενων υποχρεώσεων δημοσιότητας/ενημέρωσης πιστωτών σε άλλα κράτη μέλη σχετικά με την έναρξη διαδικασίας αφερεγγυότητας

38. Παρά τις εκτενείς προβλέψεις του Κανονισμού για την ενημέρωση των γνωστών αλλοδαπών πιστωτών αλλά και για τη γενική δημοσιότητα στην οποία πρέπει να υπόκειται η έναρξη διαδικασιών αφερεγγυότητας σε άλλα κράτη μέλη, με σκοπό την προστασία των αλλοδαπών πιστωτών, των αρχών τους και τρίτων συναλλασσομένων, επισημαίνεται ότι η τήρηση των εν λόγω διατυπώσεων δημοσιότητας δεν αποτελεί προϋπόθεση για την αναγνώριση της αλλοδαπής διαδικασίας αφερεγγυότητας καθώς και για την επέλευση των συνεπειών της στα άλλα κράτη μέλη (εφόσον πρόκειται για κύρια διαδικασία). Αυτά επέρχονται αμέσως μόλις η σχετική απόφαση αρχίσει να παράγει αποτελέσματα στο κράτος έναρξης (βλ. ανωτέρω κεφ. Δ). Όπως ρητά ορίζεται στην περ. 8 του άρθρου 2 του Κανονισμού, «ως “χρόνος έναρξης της διαδικασίας”, νοείται το χρονικό σημείο κατά το οποίο αρχίζει να παράγει αποτελέσματα η περί ενάρξεως απόφαση ...».

39. Κατ' εξαίρεση, η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας του άρθρου 28 (δηλαδή η δημοσίευση της απόφασης έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις διατυπώσεις που προβλέπει το δίκαιο του κράτους αυτού) έχει πρακτική σημασία σε περίπτωση που μετά την έναρξη της διαδικασίας λάβει χώρα σε άλλο κράτος μέλος εκπλήρωση παροχής προς το πρόσωπο που υπήχθη στη διαδικασία αυτή (π.χ. καταβολή μιας οφειλής σε αυτόν) και όχι προς το διαχειριστή αφερεγγυότητας, όπως θα έπρεπε. Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κανονισμού, αν η εκπλήρωση της παροχής έγινε πριν λάβουν χώρα οι διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 28, το πρόσωπο που κατέβαλε την παροχή τεκμαίρεται, μέχρις αποδείξεως του εναντίου, ότι αγνοούσε την έναρξη της διαδικασίας και, ως εκ τούτου, απαλλάσσεται από την υποχρέωση να καταβάλει εκ νέου στο διαχειριστή αφερεγγυότητας.

Αντίθετα, αν η εκπλήρωση της παροχής έλαβε χώρα μετά τη δημοσίευση της απόφασης στο εν λόγω κράτος, τεκμαίρεται (επίσης μαχητά) ότι γνώριζε την έναρξη της διαδικασίας και δεν απαλλάσσεται από την ανωτέρω υποχρέωση.

40. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 55 του Κανονισμού, η προθεσμία για την αναγγελία των απαιτήσεων των αλλοδαπών πιστωτών σε διαδικασία αφερεγγυότητας που κηρύσσεται σε άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30 ημέρες από τη δημοσίευση της έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας στο μητρώο αφερεγγυότητας του κράτους έναρξης ή, σε περίπτωση που για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων δεν έχει γίνει τέτοια καταχώριση, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30 ημέρες από την ενημέρωση του πιστωτή σύμφωνα με το άρθρο 54 (βλ. κατωτέρω στο κεφ. ΣΤ).

41. Ανεξάρτητα από τα ανωτέρω,, η αρμόδια Υπηρεσία της Φορολογικής Διοίκησης, ενεργώντας εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου, ως πιστωτής, δικαιούται, μόλις ενημερωθεί με οποιονδήποτε τρόπο για την κήρυξη διαδικασίας φερεγγυότητας σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε, η οποία αφορά οφειλέτη του Ελληνικού Δημοσίου, να ζητήσει από το διορισμένο διαχειριστή αφερεγγυότητας κάθε πληροφορία που εμπίπτει στην υποχρέωση ενημέρωσης των αλλοδαπών γνωστών πιστωτών κατ' άρθρο 54 του Κανονισμού (βλ. ανωτέρω στην παρ. 28), εφόσον ο διαχειριστής ή το αρμόδιο δικαστήριο του κράτους έναρξης δεν έχουν ήδη ανταποκριθεί στην υποχρέωση αυτή.

ΣΤ. Αναγγελία απαιτήσεων

42. Όπως προαναφέρθηκε, ο Κανονισμός αναγνωρίζει το δικαίωμα κάθε πιστωτή που έχει συνήθη διαμονή, κατοικία ή καταστατική έδρα σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος έναρξης της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των φορολογικών αρχών των κρατών μελών, να αναγγείλει τις απαιτήσεις του σε κάθε διαδικασία αφερεγγυότητας που εκκρεμεί στην Ε.Ε. και αφορά τα περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη.

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του Κανονισμού, η αναγγελία των απαιτήσεων του αλλοδαπού πιστωτή μπορεί να γίνει με τη χρήση τυποποιημένου εντύπου αναγγελίας απαιτήσεων, το οποίο, σύμφωνα

με το άρθρο 54, περιλαμβάνεται υποχρεωτικά στην «Ανακοίνωση Διαδικασίας Αφερεγγυότητας» (βλ. ανωτέρω στο κεφ. Ε.α.). Σημειώνεται ότι το τυποποιημένο έντυπο για την αναγγελία απαιτήσεων έχει επίσης καταρτιστεί με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1105 της Επιτροπής (βλ. Παράρτημα II αυτού) και φέρει τον τίτλο «Αναγγελία απαιτήσεων» σε όλες τις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Η χρήση του ανωτέρω εντύπου είναι προαιρετική για τον πιστωτή.

43. Αρμόδιος για την αναγγελία των απαιτήσεων του Δημοσίου σε διαδικασία αφερεγγυότητας στην οποία έχει υπαχθεί οφειλέτης του είναι ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την επιδίωξη είσπραξης της οφειλής Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. ή ΚΕ.Β.ΕΙΣ. ή του Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ. ή του Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π. ή της Ε.Μ.ΕΙΣ. (περ. 92 στο άρθρο 1 της υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α. 1065199 ΕΞ 2022 (Β΄3886) απόφασης του Διοικητή Α.Α.Δ.Ε. «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής “Με εντολή Διοικητή” σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης»).

44. Υποχρεωτικό περιεχόμενο της αναγγελίας: Σύμφωνα με τις παρ. 2 και 4 του άρθρου 55 του Κανονισμού 2015/848 και το Παράρτημα II του Εκτελεστικού Κανονισμού 2017/1105, η αναγγελία πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) Το όνομα/επωνυμία, το νόμιμο εκπρόσωπο (σε περίπτωση ν.π.) και την ταχυδρομική διεύθυνση του πιστωτή. Επομένως, για την αναγγελία από τη Φορολογική Διοίκηση των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου, απαιτείται να αναφέρεται ως πιστωτής το Ελληνικό Δημόσιο και να αναγράφονται τα στοιχεία της αρμόδιας Υπηρεσίας -Δ.Ο.Υ., ΚΕ.Β.ΕΙΣ., Ε.ΜΕΙΣ., Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ., Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π., κατά περίπτωση- καθώς και το όνομα του Προϊσταμένου αυτής. Προαιρετικά, μπορεί να παρέχονται από τον πιστωτή και άλλα στοιχεία επικοινωνίας (υπεύθυνος επικοινωνίας: όνομα, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αριθμός τηλεφώνου) καθώς και στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο πρέπει να πραγματοποιηθούν τυχόν διανομές έναντι των αναγγελλομένων απαιτήσεων. Σημειώνεται ότι για την αναγγελία απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου τα στοιχεία αυτά είναι:

■ Όνομα λογαριασμού: «Ε-Λ Λογαριασμός κατάθεσης απαιτήσεων που εισπράττονται από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους της ΕΕ για λογαριασμό της Ελλάδος υπέρ Δ.Ο.Υ.»

■ Αριθμός λογαριασμού: No 2341132181

■ IBAN: GR21 0100 0230 0000 0234 1132 181

■ BIC CODE : BNGRGRAA

■ Όνομα Τράπεζας: BANK OF GREECE

β) Το ποσό της αναγγελλόμενης απαίτησης, με προσδιορισμό του κεφαλαίου (βασικής οφειλής) και των τόκων ή προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής, εφόσον οφείλονται, το επιτόκιο, εφόσον οφείλονται τόκοι ή προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, το χρονικό διάστημα για το οποίο ζητούνται οι τόκοι/προσαυξήσεις και τη φύση αυτών (εκ του νόμου ή συμβατικοί).

Σημειώνεται ότι, όπως και στο ισχύον σήμερα ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο (άρθρο 99 ν. 4738/2020, Ε. 2192/2021), και σε άλλα δίκαια κρατών μελών προβλέπεται η παύση παραγωγής τόκων από την ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας. Εφόσον έχει παρασχεθεί τέτοια πληροφορία από την αλλοδαπή αρχή ή το διαχειριστή αφερεγγυότητας, στην αναγγελία του Δημοσίου πρέπει να αναγράφονται μόνο οι τόκοι/προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής για το χρονικό διάστημα έως την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας.

γ) Την ημερομηνία γένεσης κάθε αναγγελλόμενης απαίτησης, καθώς και την ημερομηνία κατά την οποία αυτή κατέστη απαιτητή (ληξιπρόθεσμη)

δ) Εάν υπάρχει απαίτηση για δαπάνες που προέκυψαν από την προβολή της αξίωσης πριν από την έναρξη της διαδικασίας, το ύψος και τις λεπτομέρειες αυτών των δαπανών (ως δαπάνες αυτής της κατηγορίας θα μπορούσαν να αναφερθούν τα έξοδα διοικητικής εκτέλεσης)

ε) Το είδος της απαίτησης που αναγγέλλεται (π.χ. φορολογική απαίτηση, απαίτηση από κατάπτωση εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, διοικητικό πρόστιμο κ.λπ.).

στ) Τον τυχόν προνομιακό χαρακτήρα της αναγγελλόμενης απαίτησης (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο δίκαιο του κράτους έναρξης) με σχετική αιτιολογία.

Εφόσον δεν είναι γνωστές οι σχετικές διατάξεις του δικαίου του κράτους έναρξης, στην αναγγελία του Ελληνικού Δημοσίου μπορεί να γίνει απλή μνεία του προνομίου των αναγγελλόμενων απαιτήσεων κατά το ελληνικό δίκαιο, προκειμένου η πληροφορία αυτή να αξιολογηθεί από τα όργανα που διενεργούν την κατάταξη στο πλαίσιο της αλλοδαπής διαδικασίας αφερεγγυότητας.

ζ) Αν υφίσταται εμπράγματα ασφάλεια (π.χ. υποθήκη) ή επιφύλαξη κυριότητας σε σχέση με την αναγγελλόμενη απαίτηση και, αν ναι, τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία έχει εγγραφεί, την ημερομηνία κατά την οποία συστάθηκε η ασφάλεια και τα στοιχεία καταχώρισης (εγγραφής) αυτής

η) Αν υφίσταται ανταπαίτηση του οφειλέτη, για την οποία ζητείται συμψηφισμός και, αν ναι, το ποσό της ανταπαίτησης του οφειλέτη που μπορεί να οδηγήσει σε συμψηφισμό κατά την ημέρα έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας, την ημερομηνία της γένεσης της ανταπαίτησης και το ποσό που απαιτείται χωρίς συμψηφισμό. Όπως προαναφέρθηκε, (βλ. ανωτέρω στο κεφ. Β), τα θέματα συμψηφισμού διέπονται κατ' αρχήν από το δίκαιο του κράτους έναρξης, για το λόγο αυτό δεν μπορεί να διενεργηθεί αυτεπάγγελτος συμψηφισμός με τους όρους που προβλέπει το ελληνικό δίκαιο (κατ' άρθρο 75 του Κ.Ε.Δ.Ε.-ν. 4978/2022 σε συνδυασμό π.χ. με την παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4738/2020, όπως ισχύει στις πτωχεύσεις στην Ελλάδα).

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω πληροφορίες πρέπει να περιλαμβάνονται στην αναγγελία, ακόμα κι όταν ο πιστωτής αναγγέλλει τις απαιτήσεις του με άλλον τρόπο και όχι με το τυποποιημένο έντυπο του Εκτελεστικού Κανονισμού 2017/1105, του οποίου η χρήση από τον πιστωτή, όπως προαναφέρθηκε, είναι προαιρετική.

Στην αναγγελία πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά και τα στοιχεία της υπόθεσης την οποία αφορά η αναγγελία, τα οποία έχουν χορηγηθεί στον πιστωτή με την Ανακοίνωση Διαδικασίας Αφερεγγυότητας, ήτοι το δικαστήριο που κήρυξε τη διαδικασία αφερεγγυότητας, ο αριθμός αναφοράς της υπόθεσης (αν υφίσταται τέτοιος αριθμός), το όνομα του διαχειριστή αφερεγγυότητας (αν έχει διοριστεί τέτοιος) και τα στοιχεία του οφειλέτη.

45. Αποδεικτικά έγγραφα: Στην αναγγελία δύναται να επισυνάπτονται, κατά περίπτωση, αντίγραφα των εγγράφων που αποδεικνύουν τις αναγγελλόμενες απαιτήσεις. Όσον αφορά ειδικά την αναγγελία απαιτήσεων από τη Φορολογική Διοίκηση, κρίνεται σκόπιμο να επισυνάπτεται ο πίνακας «Φορολογούμενοι με χρέη» και, εφόσον αυτό είναι εφικτό, αντίγραφα των νόμιμων τίτλων. Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 55 του Κανονισμού, αν το δικαστήριο, ο διαχειριστής διαδικασίας αφερεγγυότητας ή ο οφειλέτης (που τυχόν διατηρεί το δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του) έχει αμφιβολίες όσον αφορά απαίτηση που αναγγέλλεται, παρέχει στον πιστωτή τη δυνατότητα να υποβάλει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το υποστατό και το ποσό της απαίτησης.

46. Γλώσσα αναγγελίας: Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 55 του Κανονισμού, οι απαιτήσεις μπορούν να αναγγέλλονται σε οποιαδήποτε επίσημη γλώσσα των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, επομένως και στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα (εφόσον το τελευταίο είναι εφικτό). Παρά ταύτα, μπορεί να απαιτηθεί από τον πιστωτή (επομένως και από τη Φορολογική Διοίκηση) να προσκομίσει μετάφραση της αναγγελίας στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους έναρξης της διαδικασίας ή σε άλλη γλώσσα την οποία το εν λόγω κράτος μέλος έχει δηλώσει ότι μπορεί να δεχθεί. Επισημαίνεται ότι σε κάθε περίπτωση, ακόμα κι όταν η αναγγελία γίνεται στην ελληνική γλώσσα, κρίνεται απαραίτητο να φέρει τον τίτλο «Αναγγελία απαιτήσεων» στην επίσημη γλώσσα του κράτους έναρξης ή στην αγγλική γλώσσα.

47. Τρόπος αποστολής της αναγγελίας: Σύμφωνα με το άρθρο 53 του Κανονισμού, κάθε αλλοδαπός πιστωτής δύναται να αναγγέλλει τις απαιτήσεις του στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας με οποιοδήποτε μέσο επικοινωνίας γίνεται δεκτό από το κράτος έναρξης αυτής. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω στην παρ. 28), το δικαστήριο ή ο διαχειριστής αφερεγγυότητας οφείλουν να ενημερώνουν του γνωστούς αλλοδαπούς πιστωτές σχετικά με τα μέσα επικοινωνίας με τα οποία μπορούν να αναγγελθούν οι απαιτήσεις τους (π.χ. ταχυδρομείο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ.).

48. Προθεσμία αναγγελίας: Η αναγγελία πρέπει να αποστέλλεται εντός της προθεσμίας που προβλέπει το δίκαιο του κράτους έναρξης της διαδικασίας. Η εν λόγω προθεσμία, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 55 του Κανονισμού, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30

ημέρες από τη δημοσίευση της έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας στο μητρώο αφερεγγυότητας του κράτους έναρξης ή, σε περίπτωση που δεν έχει γίνει τέτοια καταχώριση, από την ενημέρωση του πιστωτή σύμφωνα με το άρθρο 54.

Z. Ανάθεση της εκπροσώπησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δικηγόρο του κράτους έναρξης της διαδικασίας αφερεγγυότητας

49. Επισημαίνεται η δυνατότητα να ανατεθεί σε δικηγόρο του κράτους έναρξης η δικαστική εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου (π.χ. για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων που προβλέπει το δίκαιο του κράτους έναρξης ή για τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου σε δίκες που αφορούν αμφισβήτηση των αναγγελθεισών απαιτήσεων του ή την κατάταξη των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου στο προϊόν της εκκαθάρισης της περιουσίας του οφειλέτη και τις διανομές προς αυτό κ.λπ.) ή/και η παροχή στη Φορολογική Διοίκηση άλλων νομικών υπηρεσιών στο πλαίσιο της διαδικασίας αφερεγγυότητας που έχει κηρυχθεί στο κράτος έναρξης (π.χ. εκπροσώπηση του Ελληνικού Δημοσίου ενώπιον αρμόδιων αρχών του κράτους έναρξης για την άσκηση των δικαιωμάτων του, ως πιστωτή, όταν αμφισβητούνται/δεν γίνονται δεκτές οι αναγγελθείσες απαιτήσεις του και τα τυχόν αποδεικτικά στοιχεία που συνοδεύουν την αναγγελία, διενέργεια επιτόπιας έρευνας για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου σε δημόσια αρχεία του κράτους έναρξης κ.λπ.), εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο για την υπεράσπιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου.

50. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του Προέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 4831/2021, Α'170, «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) και κατάσταση των λειτουργών και των υπαλλήλων του» κατόπιν υποβολής σχετικού ειδικού αιτήματος από τον αρμόδιο για την επιδίωξη είσπραξης των οφειλών Προϊστάμενο Υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης στην Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Η. Αίτηση του Δημοσίου για κήρυξη τοπικής (ανεξάρτητης ή δευτερεύουσας) διαδικασίας αφερεγγυότητας στην Ελλάδα

51. Τέλος, επισημαίνεται η δυνατότητα του Δημοσίου να αιτηθεί την κήρυξη οφειλέτη του σε τοπική (ανεξάρτητη ή δευτερεύουσα, κατά

περίπτωση) διαδικασία αφερεγγυότητας στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα αναφερθέντα ανωτέρω (στις παρ. 11 και 12), σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο οφειλέτης (που έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε.) έχει εγκατάσταση (π.χ. υποκατάστημα, αν πρόκειται για επιχείρηση) ή, έστω, αξιόλογα περιουσιακά στοιχεία στην Ελλάδα, εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την προνομιακή ικανοποίηση των απαιτήσεων του Δημοσίου από το προϊόν ρευστοποίησης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο, η σχετική αίτηση θα αφορά την κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση κατά τις διατάξεις του ν. 4738/2020.

Η αίτηση πτώχευσης ασκείται δια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κατόπιν σχετικής εισήγησης του αρμόδιου για την επιδίωξη της είσπραξης των οφειλών Προϊσταμένου υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης (περ. 68 στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α. 1065199 ΕΞ 2022 απόφαση του Διοικητή Α.Α.Δ.Ε. «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής “Με εντολή Διοικητή” σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης»).

Ο Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες Πίνακα Γ΄
2. Διεύθυνση Στρατηγικής Τεχνολογιών Πληροφορικής
3. Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη ΑΑΔΕ
4. Διεύθυνση Επικοινωνίας

B. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες Πίνακα Α΄ (πλην των αποδεκτών προς ενέργεια) και Δ΄
2. Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους
3. Γραφείο Υφυπουργού Οικονομικών κ. Βεσυρόπουλου

4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητή Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

2. Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης

3. Διεύθυνση Νομικής Υποστήριξης

4. Διεύθυνση Εισπράξεων και Επιστροφών - Τμήματα Α,Β,Γ,Δ,Ε, Γραμματεία